№ 62. Czwartek 17. Marca 1859. Rok wydania 49.

GAZETA LWOWSKA.

Z Dodatkami dziennym i tygodniowym, tudzież z Rozmaitościami co Środy kosztuje w prenumeracie: Bez poczty: kwartalnie 4 zł., miesięcznie 1 zł. 40 centów. Z pocztą kwartalnie 5 zł.; miesięcznie 1 zł. 75 cent. W. A. — Inserecya w półkolumnie, drukiem garmont, 7 centów od wiersza. — Reklamacye są wolne od opłaty pocztowej.

PRZEGLĄD.

Monarchya Austryacka. — Hiszpania. — Anglia. — Francya. — Szwajcarya. — Niemce. — Rosya. — Księstwa Naddunajskie. — Azya. — Doniesienia z ostatniej poczty. — Kronika.

Monarchya Austryacka.

Rzecz urzędowa.

C. k. komisya krajowa do spraw osobowych mieszanych urzędów powiatowych w lwowskim okręgu administracyjnym mianowała praktykanta konceptowego przy namiestnictwie *Karola Kolaszowskiego*, tudzież auskultantów sądowych *Romana Sabata* i *Ludwika Słotwińskiego* prowizorycznymi aktuaryuszami urzędów powiatowych w lwowskim okręgu administracyjnym.

Lwów, 4. marca 1859.

Na założenie szkoły parafialnej w włościach Laszki królewskie i Rozworzany w obwodzie złoczowskim, przeznaczyły rzeczone gminy dla każdoczesnego nauczyciela wolne pomieszkanie i wyposażenie, a mianowicie pierwsza gmina sześćdziesiąt (60) złotych w walucie austryackiej w gotowce, tudzież (12) mecòw żyta i tyleż hreczki in natura, a gmina Rozworzany stodwadzieścia (120) złotych w walucie austryackiej po wieczne czasy.

Oprócz tego zobowiązały się obydwie rzeczone gminy znajdujący się już w odnośnych włościach budynek szkolny utrzymywać zawsze w dobrym stanie, posprawiać i dokupywać porządki szkolne, utrzymywać w ochędóstwie lokal szkolny i opalać go bezpłatnie w zimie.

Nakoniec g. k. proboszcz w Poluchowie i Rozworzanach imk. Jan Piasecki przyrzekł na dotacyę nauczyciela przez czas swego urzędowania w Rozworzanach płacić rocznie kwotę dwa (2) złote w walucie austryackiej.

Udowodnioną temi składkami usilność ku podźwignieniu elementarnej nauki ludu, podaje niniejszem c. k. Namiestnictwo z zasłużonem uznaniem do wiadomości powszechnej.

Lwów, 9. marca 1859.

Sprawy krajowe.

Lwów, 16. marca. Szacunkowe organa katastralne lwowskiego okręgu administracyjnego otrzymały z prezydyum c. k. dyrekcyi finansów krajowych zlecenie, ażeby przy podejmowanej właśnie czynności ku sprostowaniu cen produktów postępowały z największą sumiennością, i unikając wszelkiej niesłusznej dążności ku podwyższeniu cen i zawisłych od tego na przyszłość cyfer czystego dochodu zajmowały się tylko wykazaniem prawdziwych, rzeczywistych stosunków, gdyż tylko tym sposobem można odpowiedzieć połączonym ze stałym katastrem zamiarom, którym nie idzie o podwyższenie pretensyi, lecz o zaprowadzenie sprawiedliwego systemu podatków i jak największe poparcie kultury krajowej.

(Stan zdrowia. — Depesza hr. Boul'a do ambasadora austr. w Anglii.)

Lwów, 16. marca. W tutejszym głównym szpitalu przybyło do pozostałych z końcem stycznia 568 chorych w ciągu miesiąca lutego r. b. 263 świeżych, i z tej ogólnej liczby 831 chorych wyzdrowiało 219, odeszło nieuleczonych 12, umarło 35, a 565 pozostało z końcem miesiąca do dalszej kuracyi.

Najwyższy dzienny stan chorych w tym szpitalu wynosił w miesiącu lutym 566, a w oddziale internistów 119; zaś z porównania tego miesiąca z lutym 1858 pokazuje się, że w tym roku przyjęto o 100 chorych mniej do zakładu i kurowano mniej o 187, ale też wyzdrowiało mniej o 151, a o 14 mniej umarło.

Przeważny charakter słabości był i w tym miesiącu reumatyczny, obok którego wydarzyły się także pojedyncze wypadki słabości gorączkowych, tyfusu i naturalnej ospy; a ze słabości chronicznych były i tą razą najliczniejsze tuberkuły i zapalenia płuc.

W całem mieście Lwowie wydarzyło się w ciągu miesiąca lutego łącznie z wojskowością 233 wypadków śmierci, o 2 mniej niż w miesiącu styczniu, a o 43 mniej niż w tym samym miesiącu roku 1858.

Wiedeń, 14. marca. *Gazeta wiedeńska* zawiera depeszę hrabi Buol'a w języku francuskim przesłaną posłowi austryackiemu w Londynie, hrabiemu Apponyi, i pisaną w obronie odrębnych traktraktatów z przytoczeniem żażaleń na postępowanie rządu sardyńskiego. Główna jej treść jest następująca:

Hrabia Buol mówi na wstępie, że lord Loftus odczytał mu depeszę hrabi Malmesbury, w której minister angielski potwierdza, jako obawy wojenne jeszcze się nie uśmierzyły, lecz i depesza okólnikowa hrabi Cavour'a w sprawie pożyczki sardyńskiej podała mu pożądaną sposobność do podania obydwom stronom rad przyjacielskich. Hrabia Buol prostuje najprzód depeszę sardyńską i pisze między innemi: „I cóż nam właściwie zarzuca okólnik hrabi Cavour'a? Oto powstaje na wpływ przeważny, jaki Austrya wywiera według jego zdania we Włoszech wbrew traktatom zawartym. Sądzę jednak, że zwykle wielkie państwa wywierają pewien wpływ na kraje sąsiednie. Dla dobra powszechnego należałoby przy tem na to tylko zważać, by wpływu tego nie nadużywano, i nie obrócono go na szkodę niezawisłości państwa innego. Austrya miała już kilka razy sposobność pospieszenia z pomocą rządom włoskim zagrożonym przez rewolucye. Z pomocą tą nie narzucała się nikomu, przeciwnie podano ją na żądanie władz z prawa istniejących z zupełną bezinteresownością, i tylko dla utrzymania porządku publicznego i pokoju. Wojska nasze wracały natychmiast, jak tylko władza krajowa została ubezpieczona, i mogła się już obejść bez naszej pomocy. Hrabia Cavour może to wyczytać z dziejów swego kraju, że Austrya podała już taką pomoc i domowi sabaudzkiemu. W owym czasie nie rozpowszechniły się też w Sardynii te nowoczesne teorye internacyonalne, które hrabia Cavour popiera…“ Hrabia Buol wspomina dalej o traktatach odrębnych stanowiących niedogodną tamę dla zaczepnej polityki sardyńskiej, i tak się wyraża: „Sardynia zerwała się już dwukrotnie zbrojnie na Austryę, a po zawarciu pokoju należy trzecia wyprawa wojenna (la terza riscossa) do programu gabinetu turyńskiego. Posła austryackiego musiano odwołać z Turynu, by nie był naocznym świadkiem agitacyi sardyńskich. Lecz zerwanie stosunków dyplomatycznych nie wstrzymało Austryi od zachowania dobrego sąsiedztwa w kwestyach materyalnych, gdy w Sardynii przeciwnie wzmógł się z początkiem roku bieżącego zapał wojenny. W obec tego wzruszenia umysłów wywołanego zapałem wojennym i mową od tronu podczas zagajenia parlamentu w Turynie, a podsycanego późniejszemi oświadczeniami ministra, postanowił nareszcie rząd cesarski wysłać posiłki do królestwa lombardo-weneckiego. Środek ten ostrożności służyć ma tylko dla własnej obrony. Utrzymywanie hrabi Cavour'a, jakoby środek ten był zagrożeniem Sardynii, jest całkiem bezzasadne, jak niemniej i ten zarzut, że w Bononii i Ankonie wzmocniono załogę wojskową.“ Hrabia Buol upewnia jeszcze raz, że Austrya powściąga się ile możności, by nie wejść z granic umiarkowania i cierpliwości, i mówi dalej o wewnętrznych stosunkach włoskich. „Od lat już przeszło pięćdziesięciu były Włochy widownią doświadczeń politycznych, i z kolei próbo-

wano już najrozmaitszych systemów. Zaprowadzeniem instytucyi, które tam się jak najlepiej przyjęły, gdziekolwiek tylko miały dość czasu do należytego rozwoju, lecz co podobno nie odpowiadały ani usposobieniu, ani społeczeńskim stosunkom mieszkańców włoskich, wywołano przykre zajścia na półwyspie, krwawe rozruchy i nieład. Nie Austrya to podawała te rady, które ostatniemi czasy sprowadziły tyle klęsk na kraje włoskie. „Austrya— mówi dalej hrabia Buol, nie sprzeciwiała się nigdy reformom rozsądnym, nie może wprawdzie zgodzić się na taką wolność, jaka się utrzymuje w Sardynii, lecz pozostawia to do woli gabinetu sardyńskiego, jaką chce zachować politykę zewnętrzną: Nie nadwerężając w niczem samowładności rządu sardyńskiego, nie chce i nie może Austrya narzucać systemu rządowego i innym państwom włoskim, i oznaczać im terminu do zaprowadzenia ulepszeń. Zresztą wyznać musimy, że trudności, na jakie rząd papieski natrafia w swych usiłowaniach, nie wynikają tyle ze stosunków wewnętrznych, jak raczej z żywiołów rewolucyjnych, z pływów i podsycań zagranicznych. By temu skutecznie zaradzić, wypadałoby nakłonić przedewszystkiem Sardynię do szanowania niezawisłości innych państw włoskich w taki sam sposób, jak i my szanujemy niezawisłość tego państwa w granicach przyznanych mu traktatami.“ W końcu upewnia hrabia Buol, ze czuje jakąby ściągnął na siebie odpowiedzialność w obec Boga i ludzi, ktokolwiekby zrywał pokój bez słusznej przyczyny: „Austrya nie ma żadnych przeciw Sardynii nieprzyjacielskich zamiarów, a mimo wszelkich słusznych do niej żalów nie wystąpi zbrojnie tak długo, pokąd tylko rząd sardyński nie dopuści się nadwerężenia terytoryum cesarskiego, lub państw z Austryą zostających w przymierzu. W. Excelencya możesz zapewnić hrabię Malmesbury, ze Cesarz, nasz Pan dostojny, wtenczas tylko wystąpi zbrojnie, jeśli wypadnie stanąć mu w obronie praw jego słusznych i traktatów, które my tak samo jak i rząd angielski uważamy za jedyną trwałą rękojmię porządku europejskiego. Racz W. Excel. przyjąć wyraz itd.

(Traktaty austryacko-włoskie. Ciąg dalszy.)

II.

— Wykazaliśmy już, że zawiązek tych traktatów opiera się szczególnie i bezpośrednio na zasadach i osnowie prawnej aktu kongresu wiedeńskiego, i że w nim szukać ich należy.

Co do formy, tedy nie różnią się w tem od zwykłych przymierzy obronnych, o jakich dzieje nie raz wspominają, i które potąd między innemi państwami istnieją, lub w przyszłości będą zawarte. — Nawet historya nowszych czasów wykazuje traktaty przymierza, które sięgają nierównie dalej mieszając się aż w kwestyę prawego następstwa tronu; dość przypomnąć znane przymierze poczwórne z 22. kwietnia 1834 między Anglią, Francyą, Hiszpanią i Portugalią.

A nawet i dodatkowy artykuł do traktatu neapolitańskiego niewystępuje z granic niezaprzeczonego prawa obudwu stron kontrahujących. Ale ponieważ właśnie ten artykuł dodatkowy jest główną przyczyną wrzawy, niech nam wolno będzie zrobić tu szczególną uwagę:

Ten artykuł jest widocznie zupełnie zastarzały, i jeżliby zechciano zrobić z niego kwestyę wojny lub pokoju, co jednak trudno przypuszczać, niewahałaby się pewno żadna ze stron kontrahujących skazać go wyraźnie na zbutwienie śród pyłu aktów, gdzie dotychczas nietknięty spoczywał. Ani Król Ferdynand I. nieodwoływał się do niego, gdy w roku 1820 narzucono mu konstytucyę z roku 1812, ani Austrya, gdy w roku 1821 interweniowała zbrojnie w Neapolu. Interwencya ta nastąpiła jedynie w wykonaniu uchwały kongresu lublańskiego.

Deklaracya austryacka z 13. lutego 1821 powołuje się wyraźnie na jednomyślność Monarchów co do sprawy neapolitańskiej i powiada potem: „W tym składzie rzeczy otrzymała armia austryacka, zebrana dla wykonania uchwał powziętych w Lublanie, rozkaz, przeprawić się za rzekę Pad i postąpić ku granicom neapolitańskim.“ Również i w roku 1847, gdy Król Ferdynand II. po znanych wypadkach nadał krajowi nową konstytucyę, niepomyślała nawet Austrya o tem, by w czemkolwiek nadać znaczenie temu artykułowi dodatkowemu.

W zawiązku tych traktatów mieści się oraz ich zamiar, a wskazuje go jasno ich osnowa. Są one wykonaniem postanowień aktu kongresu wiedeńskiego, zabezpieczeniem ustanowionego tym aktom internacyonalnego stosunku prawnego w całych Włoszech, jakoteż spokoju i porządku, a oraz zapewnieniem szczególnych, niezaprzeczonych, pod internacyonalną gwarancyę mocarstw oddanych praw domu Habsbursko-Lotaryńskiego do niektórych państw włoskich.

Jak przeciw prawu zawierania tych traktatów, tak również i przeciw zamiarowi ich nieda się przytoczyć żaden słuszny zarzut. Możnaż mówić o nadużyciach Austryi na półwyspie włoskim, kiedy właśnie przedsiębierze ona tam najnaturalniejsze, najbardziej uprawnione i niezbędnie potrzebne kroki ku zabezpieczeniu prawnego stanu w Europie? Właśnie Austrya powołaną była przedsiębrać te kroki, ponieważ posiada sama znaczne ziemie we Włoszech, a oraz ma prawo spadkobierstwa do innych państw i najbliższy interes w utrzymaniu pokoju i porządku we wszystkich częściach półwyspu. Niebyłożby to raczej nieprzebaczonem zaniedbaniem jej stanowiska, jej praw i interesów, zaniechać zawarcie tych traktatów, i czy niebyłaby się naraziła na najsłuszniejsze wyrzuty Europy, zaniedbując — jako mocarstwo przed wszystkiemi innemi powołane do tego — użycie potrzebnych środków, by zabezpieczyć przeprowadzenie aktu kongresu wiedeńskiego?

Zresztą niezawierano tych traktatów w skrytości, ani też zaprzeczano po zawarciu; były one znane, przedkładano je dworom europejskim, a mocarstwa uznawały je za tak naturalne, prawne i równie dla spokoju i porządku we Włoszech jak i dla powszechnego dobra Europy potrzebne, że nigdy najmniejszego zarzutu przeciw nim niepodnoszono, lecz owszem stanowisko, jakie Austrya zajmuje w tych traktatach, znalazło na kongresach europejskich zupełne uznanie i potwierdzenie mocarstw.

Dopiero teraz, kiedy chciano wytoczyć tak zwaną kwestyę włoską przed trybunałem Europy, stały się one naraz przedmiotem wielkiej umyślnie podniecanej wrzawy.

A dlaczego? Odpowiedź nasza może być krótka: Dlatego, iż właśnie teraz mają te traktaty największe znaczenie, iż właśnie teraz tak są potrzebne, że jeżliby nieistniały, musianoby je zawrzeć dla pokoju półwyspu i uspokojenia Europy. (C. d. n.)

Hiszpania.

(Wiadomości bieżące.)

Madryt, 9. marca. Dziennik *Correspondencia Autografa* zapewnia, że układy toczące się z papieską stolicą powiodły się jak najlepiej.

Rząd wydał rozkazy do stanowczego załatwienia mexykańskiego sporu. Przygotowują okazałą eskadrę i czynią wojenne przygotowania.

Anglia.

(Posiedzenie z 9. marca. — Proces tajnego towarzystwa Fenix.)

Londyn, 11. marca. Na posiedzeniu *izby niższej* z 9. b. m. proponował pan *Walpole* drugie odczytanie bilu względem podatków kościelnych. Sir *John Trelawny* wniósł poprawkę, doradzając drugie odczytanie po 6 miesiącach. Nowy minister spraw wewnętrznych (p. Sothecon Estcourt), bronił bilu z wielkim zapałem, dowodząc, ze zupełne zarzucenie podatku dlatego, iż trudno go odbierać, byłoby równie niedorzecznem, jak burzyć dom dla kopcącego komina. Sir *G. Grey* przemawiał za poprawką, poczem pierwszy lord admiralicyi, sir *John Pakington*, zarzucał opozycyi stronniczość i wzywał izbę, ażeby załatwiła tę sprawę w duchu miłości chrześciańskiej. Także p. *Drammond* i *Lowe* zbijali bil, i rezultat głosowania był taki, że drugie odczytanie bilu odrzucono znaczną większością 254 głosów przeciw 171.

— Proces tajnego towarzystwa „Fenix“ o zdradę stanu wytoczony został przed sądem przysięgłych hrabstwa Kerry. Oskarzeni są głównie, że należeli do towarzystwa tajnego, którego dążnością według aktu oskarzenia było „wpaść za pomocą cudzoziemców, osobliwie Amerykanów do Irlandyi, oderwać ten kraj od innych prowincyi królestwa i z pod zwierzchnictwa Królowy, i zaprowadzić republikański albo jakikolwiek inny samodzielny rząd zupełnie niezawisły, albo w połączeniu z innem państwem.“ Na to główne zaskarzenie, w siedmiu innych kategoryach odpowiedzieli świadkowie „Niewinny“, poczem powołano najpierwej Daniela Sulivana. Jeneralny prokurator rozbierał w długiej mowie punkta oskarzenia. Wszystkie odnoszące sie do przysięgi członków tajnego towarzystwa, która opiewa: „Oświadczam uroczyście w obec Boga, ze zrzekam się wszelkich obowiązków poddanego do angielskiego tronu, że pragnę być posłusznym bezwarunkowo moim przełożonym w tajnem towarzystwie, że przedewszystkiem gotów będę w każdej chwili stanąć do broni, ażeby bez względu na jakiekolwiek niebezpieczeństwa przeistoczyć Irlandyę na niezawisłą demokratyczną republikę i w końcu, że tę przysięgę składam bez wszelkiego moralnego zastrzeżenia.“ Przy odejściu poczty nie ukończył jeszcze prokurator swej mowy. Tymczasem ustąpił dotychczasowy obrońca oskarzonych p. Mac Carthy Downing podając za powód swego ustąpienia, że wszystkie listy, które pisał do swoich klientów i które klienci pisali, do niego otwierał rząd. Rozumie się, że zaskarzenie tego rodzaju wielkie zrobiło wrażenie.

Francya.

(Wiadomości bieżące. — Zbiegi bawarscy. — Traktat ze Stanami Ameryki względem wydawania zbrodniarzy. — Nieporozumienia z Peruwią.)

Paryż, 11. marca. *Monitor* ogłasza długą listę oficerów i podoficerów eskadry chińskiej, zaszczyconych orderem legii honorowej, między którymi znajduje się także porucznik okrętowy, baron Nielly.

— Jak słychać, wydała Porta okolnik w sprawie Księstw Naddunajskich, w którym domaga się ścisłego dopełnienia konwencyi paryskiej i wylicza wszystkie nadużycia, jakich się dopuszczono przy podwójnym wyborze Couzy.

— Dziennik *Union bretonne* zapewnia, że rząd rosyjski porobił zamówienia u architektów okrętowych w rozmaitych portach francuskich na 10 milionów franków. Same miasto Nantes ma w tem udział z 3 milionami.

— W korespondencyach swoich umieścił *Constit.* jakoby żołnierze bawarscy przychodzić mieli dezercyą do Francyi; z oburzeniem odpowiada na to bawarska *Allg. Ztg.*, mówiąc między innemi: Już to taka prasa co się sprawie rządu przysłuża tylko doniesieniami zbiegów wszelkiego obozu, za nadto jest nędzna, by mogła czuć jak dalece sama siebie i publiczność swoją omamia. Miały francuskie dzienniki doniesienie tego, co uchwaliły izby bawarskie, wie Francya co izby wyrzekły w adresie do Króla, i że reprezentacya bawarska nie jest komedyą podobną francuskiej. Cała Bawa-

rya na zawołanie powstanie jako mąż *jeden*, i potwierdzi to co izby *jednomyślnie* uchwaliły.

— *Monitor* ogłasza dekret z dnia 4. marca, który rozporządza obwieszczenie dodatkowego artykułu do traktatu zawartego d. 9. listopada 1843 roku między Francyą a Stanami zjednoczonemi względem wydawania zbrodniarzy. Według nowych postanowień wydawani będą na przyszłość także i fałszerze monet, uczestnicy i wszyscy z umysłu rozszerzający fałszywe monety, bilety bankowe albo inne papiery publiczne, oraz tacy zbrodniarze, którzy z kasy państwa, albo prawnie ukonstytuowanych towarzystw i korporacyi dopuścili się kradzieży funduszów w pieniądzach albo pieniężnej wartości.

— Dziennik *Moniteur de la flotte* pisze, że w skutek nieporozumienia między francuskim pełnomocnikiem a peruańskim rządem nastąpiło zerwanie dyplomatycznych stosunków i że pan Huet odpłynął fregatą „Andromede" pod pawilonem kontradmirała Bonarda.

Szwajcarya.

(Reklamacya.)

Berna, 8. marca. Jak donosi *Schw. M.*, poleciła rada federacyjna swemu ministrowi w Paryżu, zanieść do rządu francuskiego reklamacyę przeciw istniejącemu w Pontarlier werbunkowi do służby rzymskiej.

Niemce.

(Przejazd lorda Cowleya. Kapitulacya wojska przedłużona.)

Magdeburg, 11. marca. Dziś zrana o godzinie 9. przejeżdżał tędy lord Cowley pospiesznym pociągiem w powrocie z Wiednia.

Hanower, 7. marca. Rozporządzenie ministra wojny ustanawia: „Na mocy §. 3 ustawy z d. 14. września 1856 roku, względem poboru rekrutów, ustanawia się, żeby żołnierzy odstawionych w 1852 roku nie rozpuszczano wprzód aż po dostawie tegorocznego kontyngensu; aż do dalszych rozkazów mają pozostawać w czynnej służbie." Dziennikowi *Wes. Ztg.* piszą, że rzeczone postanowienie ustawy względem poboru rekrutów, upoważnia ministra wojny przedłużyć w nadzwyczajnych wypadkach siedmioletnią kapitulacyę, prowizorycznie o trzy miesiące.

Według telegraficznej depeszy dziennika *Hamb. B. H.* wydało ministeryum finansów na zasadzie traktatów celnego związku zakaz wyprowadzania koni z królestwa za granice celnego związku.

Rosya.

(Nowiny dworu. — Założenie wolnego miasta.)

Petersburg, 5. marca. Cesarzowa matka uda się w podróż do Niemiec, jak tu powszechnie słychać, już w maju i przez lato zabawi w Niemczech. Odwiedza najprzód dwór pruski, ztamtąd wyjeżdża do Ems i Wildbadu, a zimę spędzi zapewne w Palermo, gdzie jak wiadomo, posiada nad brzegiem morza przepyszną willę. Cesarz Alexander II. będzie towarzyszyć matce do Niemiec i po krótkim pobycie w Berlinie może odwiedzi dwory w Paryżu i Londynie, jeżeli na to pozwolą stosunki polityczne.

— Obwieszczeniem z 4. lutego b. r. rozporządził Cesarz rosyjski, ażeby na granicy Oefernäs-By w dyecezyi Jomola na wyspie Aland koło Swiby założono miasto portowe i handlowe pod nazwą „Marya Hama", a mianowicie z nieograniczonem prawem składu towarów. To miasto jest oraz przeznaczone na port dawania ratunku tak krajowym jako też zagranicznym okrętom, równie jak na skład dla wszystkich handlarzy w innych miastach Finlandyi, którzy są upoważnieni prowadzić handel do miejsc zagranicznych, tudzież przywozić i wywozić towary, przyczem Cesarz raczył pozwolić, ażeby kosztem Finlandyi zakupiono cztery folwarki, czyli majętności włościańskie, z których się składa Oefernäs-By, i darowano na wieczną własność powstającemu miastu. Objętość przywilejów nowego miasta i warunki osiedlenia się będę później w osobnych listach fundacyi dokładnie oznaczone.

Księstwa Naddunajskie.

(Książę Kuza z powrotem do Jas.)

Bukareszt, 8. marca. Książę Alexander Kouza wyjechał dziś z Bukaresztu z powrotem do Jas. Zamierza zwiedzić Brailę, Galacz i Besarabię.

Azya.

(Doniesiania z Indyi.)

Bombaj, 9. lutego. W Audzie zajmują się teraz bardzo urządzaniem administracyi cywilnej i zaprowadzaniem nowego systemu dzierżawy, po którym objecują sobie tem więcej dobra, że forty rokoszan poburzone, a buntowniczym zemindarom zbywa przeto na potrzebnych punktach oparcia się. Lud jest spokojny, a policya wojskowa utrzymuje porządek. Lord Clyde, który na poratowanie swego zdrowia uda się temi dniami z Luknowa do Symli, wydał rozkaz dzienny, że zwija dawniejszą armię operacyjną, która stała pod jego rozkazami i bardzo zmniejsza stan wojska w Audzie. Pozostające wojska w Audzie będą mieć główne stacye Luknow w centrum, Sytapur na północnym zachodzie, a Fyzabad i Roj Bareilly na wschodzie i południu; oprócz tego zostanie zajęta granica Nepalu. Sir Hugh Rose, który na przypadek powrotu lorda Clyde do Anglii przeznaczony jest tymczasowym naczelnym dowódzcą nad wojskiem w Indyach wschodnich, zamierza zadać ostatni stanowczy cios Rohilom i zgromadził w tym zamiarze w okolicy Dżalny 9 lub 10 brygad, tudzież silny park artyleryi, i kazał sprowadzić z Puny i Amednugguru wielkie zasoby amunicyi. Tantya Topi, po nadaremnej wycieczce na Ulwur schronił się na terytoryum Bikanir, ale wpadnie tam zapewne w ręce wojska, które sir H. Lawrence na niego wyprawił. Na południu prezydencyi Madras, według ostatnich doniości, trwały jeszcze ciągle rozruchy, zwłaszcza w południowej części okręgu Trawankore panowało jeszcze wielkie wzburzenie. I tak w Kotarze, w pobliżu Nagerkoil spalili rokoszanie około 80 domów zamieszkałych przez katolików. Przyczyną tego ma być rozdwojenie kast. Szczególnie w nietolerancyi okazali się Sudry względem mniejszej kasty Szanarów, którzy po większej części przyjęli naukę chrześciańską. Lord Canning powrócił do Kalkuty i prezydował dnia 24. z. m. znowu po raz pierwszy w radzie Indyów. — Pierwszą przestrzeń kolei żelaznej w Syndzie między Bendarem i Gizrye-Junkcyon ukończono dnia 1. lutego.

Doniesienia z ostatniej poczty

Turyn, 13go marca. Jak zapewnia *Armonia* odpowiedział hrabia Cavour na ostatnią notę angielską, która doradza umiarkowanie gabinetowi turyńskiemu w tym duchu, że rząd piemoncki tylko z potrzeby robi cnotę, biorąc w karby karności wychodźców i zbiegów z innych krajów, ażeby samemu Piemontowi nie stali się ciężarem, a przytem daje do zrozumienia, że rzeczone werbunki nienaruszają w niczem prawa Anglii. — Niewiemy, dodaje *Armonia*, jak Anglia przyjmie te szczególne oświadczenia. — Pomiędzy licznemi pogłoskami pojawiła się i ta w dziennikach tutejszych, że w razie groźniejszych wypadków przeniesiona będzie siedziba rządu z Turynu do Liguryi. Telegraf jest w nieustannym ruchu, mianowicie między Turynem i Paryżem toczy się częstokroć kilkogodzinna dyplomatyczna korespondencya w szyfrach. Jak donosi wychodzący w Alessandryi dziennik *Tempo*, zawiązał się temi dniami komitet ku wspieraniu wychodźców, którzy chcą teraz zaciągnąć się pod sztandary piemonckie. — Znany uczony Giacinto Careno, sekretarz fizykalno-matematycznego oddziału tutejszej akademii umiejętności, umarł dnia dzisiejszego.

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 16. marca.

Hotel rosyjski: PP. Guzkowski Marc., z Wyhadowa. — Jocz Jan, z Kasparowiec. — Hr. Dzieduszycki Alex., z Izydorówki. — Hr. Wodzicki Kazim., z Olejowa. — Grabianka Felix, z Krakowa.

Hotel europejski: Korytowski Karol, z Wiednia. — Leszczyński Wojc., z Turzepola. — Pięczykowski Mel., z Medwedowiec.

Hotel Langa: Ks. Thurn-Taxis Em., c. k. pułk., z Żółkwi.

Hotel angielski: Ehrenberger Ant., c. k. rotm., z Żółkwi.

Hotel Kuhna: Krajewski Mik., z Czech.

Hotel Leszczyńskiego: Dobrzycki St., z Drohobycza. — Mijakowski Ant., adw. kraj., z Złoczowa.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 16. marca.

PP. Dobrzycki St., do Drohobycza. — Hr. Dzieduszycki Alf., do Uhelny. — Hr. Łoś Aug., do Werchraty. — Melbachowski Włodz., do Olexiniec. — Seredyński Karol, do Uherzec. — Stojanowicz Felix, do Mokrzan. — Skrzeszowski Józef, do Sewerynki. — Janocha Jan, c. k. radca obw., do Przemyśla. — Jocz Jan, do Kasparowiec.

TEATR.

Dziś na scenie niemieckiej: **„Kabale und Liebe"** (Intryga i miłość) trajedya w 5 aktach Fr. Schillera.

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie

Dnia 15. marca.

Pora	Barometr w mierze parys. sprowadzony do 0° Reaum.	Stopień ciepła według Reaum.	Stan powietrza wilgotnego	Kierunek i siła wiatru	Stan atmosfery
7. god. zrana	323.75	+ 6.0°	94.4	zachodni sł.	mgła pochmurno
2. god. po poł.	324.22	+ 8.6°	86.0	„ „	„
10 god. wiecz.	324.29	+ 6.6°	90.2	„ „	„

Wysokość deszczu 0.'''12.

Przegląd

spostrzeżeń meteorologicznych we Lwowie w miesiącu lutym 1859.

Średni stan barometru był 325.'''695 miary paryskiej przy temperaturze 0.

Najwyższy 330.'''88 dnia 22go wieczór.

Najniższy 320.'''30 dnia 18go wieczór.

Średnia temperatura była + 1.°28 R.

Najwyższa + 5°.8 dnia 14go w południe.

Najniższa — 5°.2 dnia 20go zrana.

Średnia wilgoć powietrza wynosiła 85.29 pr. C.

Największa 95.7 dnia 26. wieczór.

Najmniejsza 68.7 dnia 1go w wieczór.

Całkiem pogodnych dni niebyło — mało pochmurnych —, mocno pochmurnych 13, całkiem posępnych 15; mgła w 1 dniu, mróz w 17 dniach, z których tylko 3 bez odwilży.

Śnieg i deszcz padał w 13 dniach, z tych śnieg w 11 dniach; wysokość spadłego niestopionego śniegu wynosiła 67''', a cała wysokość stopionego śniegu i deszczu 23.'''67.

Wiatr dzielił się w następujacy sposób: Póln. 8; póln.zach. 10; zach. 38; połud.-zach. 6 połud. 12; połud.-wsch. 8; wsch. 2; półn.-wsch. — siła jego była w ogóle mała, ale dnia 18. z półn.-zach. strony był burzliwy.

Według codziennego użytku różnych instrumentów okazuje się następujący przegląd: Codzienny średni stan barometru spadł z 327.''' 703 dnia 1. na 321.'''953 dnia 3., podniósł się już następujacego dnia nad 326.'''0, osiagnął dnia 11. 329.'''003, spadł po dzień 18. 320.'''910, podniósł się po 21. na 330.'''563 i spadł prawie równo do 321.'''693 dnia 28. Codzienna średnia temperatura powietrza spadła z + 4 03 dnia 3. na — 0.^{0}77 dnia 8. podniosła się śród małych chwiań na + 3.^{0}80 dnia 17., spadła do 21. na 2.^{0}70, podniosła się dnia 26 nad punkt 0, i osiągnęła dnia 27. + 3.^{0}0. Temperaturze dość odpowiednio spadł nacisk wyziewów z 2.'''33 dnia 3. na 1.'''54 dnia 8. podniósł się dnia 17. na 2.'''50, spadł do 21. na 1.'''31, a podniósł się aż dnia 27. na 2.'''23. Średnia wilgoć powietrza podniosła się z 76.43 pr. C. dnia 1. śród małych chwiań na 93.73 pr. C., dnia 24 została przez 3 dni nad 90 pr. C., ażeby potem znowu spaść na 85.0. Panujący zach. wiatr miał w pierwszej połowie miesiąca więcej kierunek z południa, w drugiej połowie więcej z północy; od 17. po 26. padał co dzień deszcz lub śnieg, ozonometer spadł z 8.^{0}00, dnia 1. na 5.^{0}67, dnia 5. zostawał śród częstych chwiań między 6 i 9^0, osiągnął dnia 25. 9.^{0}67, i spadł po 28. na 7.^{0}50. Elektryczność powietrza chwiała się w pierwszej połowie miesiąca między 1.^{0}0 i 2.^{0}5, podniosła się dnia 18 do 6.^{0}5, spadła już dnia 22. znowu na 1.^{0} i chwiała się przy końcu miesiąca między 1.^{0}5 i 3.^{0}0; podczas gdy w całym miesiącu bardzo mała elektryczność ziemi podniosła się tylko dnia 7. i 23. na 1.^{0}5.

Kurs lwowski.

Dnia 16 marca.

		gotówka		towarem	
		zł.	c.	zł.	c.
Dukat holenderski	wal. austr.	5	5	5	12
Dukat cesarski	„ „	5	10	5	20
Półimperyał zł. rosyjski	„ „	8	70	8	95
Rubel srebrny rosyjski	„ „	1	64	1	68
Talar pruski	„ „	1	61	1	65
Polski kurant i pięciozłotówka	„ „	—	—	—	—
Galicyj. listy zastawne za 100 złr.	bez kuponów	80	60	81	45
Galicyjskie obligacye indemnizacyjne	bez kuponów	70	—	71	30
5% Pożyczka narodowa	bez kuponów	74	50	75	50

Telegrafowany wiédeński kurs papierów i weksli.

Dnia 16 marca.

1. Dług publiczny. *A. Państwa.* W walucie austryackiej po 5% za 100 zł. —.—. Z pożyczki narodo. po 5% za 100 złr. 75 80. Z roku 1851 serya B. po 5% za 100 zł. —.—. Z konwersyi kuponów po 5% za 100 zł. —. Metaliki po 5% za 100 zł. 72 60; po $4^1/_2$% za 100 zł. —.—; po 4% za 100 zł. —.—. po 3% za 100 zł. —.—; po $2^1/_2$% za 100 zł. —.—; po 1% za 100 zł. — —. Przeznaczone do loso.: z r. 1834 za 100 zł. —; z r. 1839 za 100 zł. —.— zł. z roku 1854 za 100 zł. 107 —. — Losowane obligacye dawnego długu państwa: po 5% za 100 zł. —.—; po $4^1/_2$% za 100 zł. — —; po 4% za 100 zł. —.—. Przeznaczone do losowania obligacye dawnego długu państwa w kraju uprocentowane: po 3% za 100 zł. — —; po $2^1/_2$% za 100 zł. —.—; po $2^1/_4$% za 100 zł. — —; po 2% za 100 zł. — —; po $1^3/_4$% za 100 zł. — —. Przeznaczone do losowania obligacye dawnego długu państwa za granicą uprocentowane: po 5% za 100 zł. — —: po $4^1/_2$ za 100 zł. — —; po 4% za 100 zł. — —. *B. Krajów koronnych* Obligacye indemnizacyjne: Niższej Austryi po 5% za 100 zł. —.—; Węgier 70.40; Banatu Temeskiego, Kroacyi i Slawonii —.—; Galicyi —.—; Bukowiny —.—; Siedmiogrodu —.—; innych krajów koronnych —.—; z klauzulą losowania w roku 1867 —.—. Lombardo-weneckiej pożyczki z roku 1850 po 5% za 100 zł. —.

2. Akcye. Banku narodowego sztuka 854 —; instytutu kredytowego dla handlu i przemysłu 183.50; niższo-austr. towarzystwa eskomtowego —.—; półn. kolei Cesarza Ferdynanda za 1000 zł. 1630; towarzystwa kolei żelaznej państwa —.—; zachod. kolei Cesarzowej Elżbiety po 200 zł. za 100 zł. (50%) wpłaty —.—; połud.-półn.-niemieckiej kolei komunik. —.—; kolei Cisy po 200 złr. m. k. —.; — lomb.-weneck. kol. żelaz. —.—; wsch. kolei Cesarza Franciszka Józefa —.—; austr. towarzystwa żeglugi parowej na Dunaju po 500 złr. —.—; Lloyda w Tryeście po 500 złr. —.—.

3. Listy zastawne. Banku narod. w mon. konw.. na 12 miesięcy po 5% za 100 zł. —.—; na 6 lat po 5% za 100 zł. 95.75; na 10 lat po 5% za 100 zł. 90.50; przeznaczone do losowania po 5% za 100 zł. —.—.; w walucie austryackiej: na 12 miesięcy po 5% za 100 zł. —.—; przeznaczone do losowania po 5% za 100 zł. —.—; galic. instyt. kred. po 4% za 100 zł. —.—.

4. Losy. Instytutu kredyt. dla handlu i przemysłu sztuka 96 -; towarzystwa żeglugi parowej na Dunaju —.-; pożyczka miasta Tryestu za 100 zł. —.

Kurs wexlowy. Na 3. miesiące: Amsterdam za 100 holenderskich florenów —.—. Augsburg za 100 zł. połudn. niemieck. waluty 94.—. Berlin za 100 talarów —.—. Wrocław za 100 talar. — —. Frankfurt n. M. za 100 zł. połudn. niemieck. waluty 94 05. Genua za 100 lirów piemonckich —.—. Hamburg za 100 marko banko 83 30. Lipsk za 100 talarów —.—. Liwurna za 100 lirów toskańskich 37 10. Londyn za 10 funtów szterl. 110 50. Lugdun za 100 franków —.—. Medyolan za 100 zł. waluty austryack. —.—. Marsylia za 100 frank. —.—. Paryż za 100 fr. 44.10. Praga za 100 zł wal. austr. — —. Tryest za 100 zł. wal. austr. —.—. Wenecya za 100 zł wal. austr. 107.75.

Na 31 dni. Bukareszt za 100 piastrów wołoskich —.—. Konstantynopol za 100 piastrów tureckich —.—. Wexlowe dyskonto banku narod. 5% —. procent od zaliczek banku narodowego na papiery publiczne 5% —.

Kurs złota. Dukaty ces. mennicze 5 28, dukaty ces. pełnej wagi 5.23, korony 15.10, półkorony —.—.

Kurs giełdy wiédeńskiej.

Dnia 14. marca.

Dług publiczny.

A. Państwa.	pien.	towar.
W austr. wal. po 5% za 100 zł.	—.—	—.—
Z pożyczki narodow. po 5% za 100 zł.	75.10	75.20
Z roku 1851, ser. B. po 5% za 100 „	—.—	—.—
Metaliki po 5% za 100 zł.	72.—	72.50
dtto. „ $4^1/_2$% za 100 zł.	61.—	62.—
Przeznacz. do wylos. z r. 1834 za 100 zł.	280.—	290.—
„ 1839 „ 100 „	120.—	121.—
„ 1854 „ 100 „	107.50	108.—
Renty Como po 42 lir. austr.	14.50	15.—
B. Krajów koronnych		
Obligacye indemn. po 5% za 100 zł.: Niższej Austryi	90.—	91.—
Węgier	70.—	71.—
Banatu Temeskiego, Kroacyi i Slawonii	69.—	70.—
Galicyi	69 —	69.50
Bukowiny	68.—	68.50
Siedmiogrodu	69.—	69 50
innych krajów koronnych	82.—	92.—
Z klauzulą losowania w r. 1867	—.—	—.—
Akcye.		
Banku narodowego sztuka	846.—	850.—
Instytutu kredytowego dla handlu i przemysłu po 200 zł. wal. austr	184.60	184.80
Niższo-austr. towarzystwa eskomt. po 500 zł. mon. konw.	535.—	538.—
Północnej kolei Cesarza Ferdynanda po 1000 zł. mon. kon.	1640 —	1642
Towarzystwa kolei żelaznej państwa po 200 zł. mon. konw. czyli 500 fr.	230.—	230 10
Kolei Cesarzowej Elżbiety po 200 zł. mon. kon. za 100 zł. (5%) wpłaty	108.—	109.—
Połud.-półn.-niemieckiej kolei komunikacyjnej po 200 zł. m. k.	148.—	149.—
Kolei Cisy po 200 zł. m. k. po 100 zł. (50%) wpłaty	105.—	105.—
Lomb.-weneckiej kolei żelaznej po 570 lir. austr. czyli 192 zł. m. k. z 76 zł. 48 kr. (40%) wpłaty	93.—	94.—
Wsch. kolei Cesarza Franciszka Józefa po 200 zł. czyli 500 frank. z 60 zł. (30%) wpłaty	64.—	65.—
Austr. towarz. żegl. par. po 500 zł. m. k.	430.—	432.—
Lloyda austr. w Tryeście po 500 „ „	—.—	250.—
Listy zastawne.		
Banku narodowego w mon. kon.: 6letnie po 5% za 100 zł.	93.—	94.—
10 „ „ 5% „ 100 „	90.—	91.—
przeznaczone do losowania po 100 zł.	84.—	85.—
Banku narodowego w wal. austr.: na 12 miesięcy 5% za 100 zł.	99.—	99.50
przeznaczone do losowan. po 5% za 100 zł.	80.—	80 30
Losy.		
Instyt. kredyt. dla handlu i przemysłu po 100 zł. waluty austr. za sztukę	[illegible]	[illegible]
Towarz. żeglugi parowej na Dunaju po 100 zł. mon. kon.	100.—	101.—
Esterhazego 40 zł. m. k.	70.—	71.—
Salma 40 „ „	41.75	42.45
Palffiego 40 „ „	34.—	34.50
Clarego 40 „ „	35.50	36 —
St. Genois 40 „ „	35.—	35.50
Windischgrätza 20 „ „	22.—	22.50
Waldsteina 20 „ „	24.—	24 50
Keglevicha 10 „ „	14.25	14.50
Na 3 miesiace.		
Augsburg za 100 zł. połud.-niemieckiej waluty 5%	93.90	94.—
Frankfurt n. M., za 100 zł. połudn.-niemieckiej waluty	94.—	94.—
Hamburg za 100 marko banko $2^3/_4$%	83.20	83.50
Londyn za 100 funtów szterl. 3%	110 30	110 50
Paryż, za 100 franków 3%	44.—	44 10

Kurs złota.

	pien.	towar.
Dukaty ces. mennicze	5 zł.—25 cen.	5 zł.—27 cen.
Korona	15 „ — 5 „	15 „ — 8 „
Napoleondor	8 „ —90 „	8 „ —92 „
Rosyjski imperyał	9 „ —— „	9 „ — 2 „

KRONIKA.

(Wyroki urzędu targowego.) Targowy urząd królewskiego miasta Lwowa skazał w czasie od 1. włącznie do dnia 15. marca 1859 roku następujące partye po części na kary pieniężne a po części na areszt i skonfiskowanie podejrzanych przedmiotów:

1) Za nieupoważniony handel, 19 partyi starozakonnych. 2) Za zatarasowanie przejścia 1 włościanina. 3) Za podkupstwo 5 chrześć. i 1 starozakonną partyę. 4) Za przestępstwo taryfy mięsa 1 tutejszego rzeźnika chrz. i 3 rzeźników starozakonnych. 5) Za oszukaństwo przeładowaniem sągów drzewa 6 włościanów. 6) Za nietrzymanie przepisanej taryfy pieczywa 1 starozakonnego piekarza. 7) Za przestępstwo przepisów cymentowania 3 chrz. partye. 8) Za oszukaństwo przy zmienianiu pieniędzy 1 chrześc. partyi. 9) Za znieważenie dni świątecznych publiczną przedażą 4 starozak. partyę. 10) Za sprzeciwianie się nadzorcy urzędu targowego 2 chrześ. i 2 starozak. partye. 11) Za nieuprzątnienie targowego placu w przepisanym czasie 1 chrześć. i 1 staroz. partyę. 12) Za uboczny handel 1 chrześc. partyę.

(Ostrzeżenie.) Praskie dzienniki zawierają następującą przestrogę: Ajenci zagranicznych, w Austryi nie koncesyonowanych towarzystw asekuracyjnych starają się od niejakiego czasu zjednać w Czechach uczestników. Gdy jednak taka ajencya zakazaną jest według istniejących ustaw i z braku rządowej koncesyi nie może dać publiczności potrzebnej rękojmi, uważamy za stosowne, zwrócić uwagę publiczności na złe skutki wynikające z zawarcia kontraktów zabezpieczenia z takimi nieupoważnionymi ajentami.

(Obrazy przysłane na wystawę do Paryża.) Termin do nadesłania sztuk pięknych na paryską wystawę upłynął dnia 1. b. m. W ogóle nadesłano 4150 obrazów; do tych jednak wypada doliczyć jeszcze do 2000 obrazów rozmaitych artystów, którym przyzwolone są dłuższe termina. Z zagranicznych artystów nadesłali najwięcej Holendrzy i Belgowie. Z Włoch mało. Angielscy malarze wystąpią razem i w osobnej sali gdyż niechcieli poddać się francuskiej komisyi do oceniania obrazów, i w Londynie utworzyli angielski sąd, któremu przesyłają swe obrazy, a ten dopiero wysyła do Paryża naraz te dzieła, które uzna za dobre.

Główny Redaktor *M. Szrzeniawa Sartyni.*

Z c. k. galic. drukarni rządowej.